

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zastoupené Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem Na Jíkalce 13, 301 17 Plzeň, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 19. 1. 2004, č. j. OAM-124/VL-20-11-2004, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 9. 2004, č. j. 61 Az 28/2004-18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 19. 1. 2004 zamítl žalovaný žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobkyně obecně namítla porušení četných ustanovení správního řádu i ustanovení § 12 a § 16 zákona o azylu ze strany žalovaného. Zdůraznila, že na Ukrajině měla vážné problémy s mafií: stala se náhodným svědkem přestřelky dvou mafiánů, o níž poté svědčila na policii; mafiáni ji však nutili, aby svou výpověď popřela. Proto je žalobkyně přesvědčena, že splňuje důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu; žalovaný u ní měl rovněž posoudit existenci překážky vycestování, neboť v případě návratu na Ukrajinu žalobkyni hrozí zabití. Žalobkyně proto navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl rozsudkem ze dne 7. 9. 2004. V řízení před správním orgánem neshledal žádné vady a přisvědčil žalovanému i v právním posouzení věci: žalobkyně totiž neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že byla v zemi původu pronásledována ve smyslu § 12 zákona o azylu, a požádala o udělení azylu toliko z obavy před mafií a ve snaze legalizovat svůj pobyt v České republice.

V kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu žalobkyně (stěžovatelka) namítla nesprávné posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“]. Rekapitulovala události, které ji přiměly k odchodu z Ukrajiny (zdůraznila přitom, že byla vydírána ze strany mafie, aniž tomu ukrajinské bezpečnostní složky byly schopny zabránit), a poté vyjádřila přesvědčení, že ve způsobu, jímž příslušníci mafie zasahovali do jejího soukromého života, lze spatřovat pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, neboť vyděrači stěžovatelce znemožňují shromažďovat se s jejími přáteli na Ukrajině na veřejnosti. Dále stěžovatelka krajskému soudu vytkla, že se nezabýval tím, zda by jí nebylo možno udělit azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka si je vědoma toho, že institut azylu nemůže sloužit k pouhé legalizaci pobytu; přesto však soud měl zvážit, zda by tímto způsobem nebylo možno poskytnout stěžovatelce ochranu před újmou na životě a na zdraví. Kdyby totiž stěžovatelka postupovala podle zákona o pobytu cizinců, musela by se vrátit na Ukrajinu, kde jí hrozí újma, a to po celou dobu vyřizování víza, kterou nelze předem stanovit. Ve prospěch udělení humanitárního azylu hovoří i to, že stěžovatelka vede na území ČR spořádaný život a nepředstavuje pro tento stát bezpečnostní riziko.

Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem stěžovatelka požádala o to, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve je třeba uvést, že Nejvyšší správní soud nepřihlížel k tvrzení o tom, že ukrajinské státní orgány nebyly schopny zabránit výhrůžkám, kterými stěžovatelku častovali příslušníci mafie, a o tom, že stěžovatelka byla pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod (§ 109 odst. 4 s. ř. s.): tato tvrzení se totiž poprvé objevují až v kasační stížnosti, tedy poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu.

Námitka, již se stěžovatelka domáhá udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu, je nepřipustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.): stěžovatelka ji totiž neuplatnila v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohla.

K věcnému přezkoumání tak zbývá námitka napadající nesprávné posouzení právní otázky a zpochybňující především závěr žalovaného o tom, že skutečnosti uváděné stěžovatelkou neschválně o tom, že by mohla být vystavena pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. I Nejvyšší správní soud se však s tímto závěrem ztotožňuje. Žalovaný - poté, co ze stěžovatelčiných výpovědí zjistil všechny podstatné skutečnosti - správně usoudil, že výhrůžky ze strany soukromých osob nelze posoudit jako pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, a byť by ve stěžovatelce vyvolávaly jisté obavy, nejsou tyto obavy odůvodněným strachem z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání

určitých politických názorů. Stěžovatelčino tvrzení o tom, že byla v zemi původu vystavena výhrůžkám ze strany soukromých osob, může snad svědčit o stavu obecné kriminality na Ukrajině; azylové řízení však neslouží k tomu, aby správní orgán snášel důkazy o míře a povaze obecně kriminálních činů v zemích původu žadatelů o azyl – byť i byly zaměřeny proti nim osobně a přispěly k jejich odchodu ze země – nýbrž ke zjištění či vyvrácení existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Ve stěžovatelčině případě však ani takového zjišťování nebylo třeba: skutečnosti jí uváděné totiž už při prvním posouzení zjevně nespádaly do množiny důvodů taxativně vymezených v citovaném ustanovení. Pro azylové řízení je tedy nepodstatné, jakou podobu měly výhrůžky směřující vůči stěžovateli či kdo byl jejich původcem, není-li jejich motiv vyvolán některou ze sociálních charakteristik žadatele o azyl ve smyslu § 12 zákona o azylu, což není stěžovatelčin případ.

Konečně je třeba uvést, že žalovaný v dané věci vůbec neměl posuzovat důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, a to ani v odůvodnění svého rozhodnutí. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán – za předpokladu, že běží lhůta stanovená v odstavci 2 téhož ustanovení – bez dalšího takovou žádost zamítne; konečným způsobem tak ve věci rozhodne, aniž zjišťuje existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Podmínkou pro posuzování důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je přitom nezjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona a neudělení azylu podle tohoto ustanovení. Krajský soud opomněl žalovanému toto pochybení vytknout; toto opomenutí však na správnosti jeho závěru o nedůvodnosti žaloby nic nemění.

Stěžovatelka se svými námitkami neuspěla. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně (stěžovatelka) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu